

پوتراجایا!

باغ-شهر مدرن مالزی

جنوب شرقی آسیا از منظر یک غیر جغرافیه دان

محمد دشتی
کارشناس ارشد مدیریت فرهنگی

گستی کوتاه در پوتراجایا، باغ - شهر مدرن مالزی
هنر و کار هنرمندان مسلمان، صرف نظر از خاستگاه قومی، نژادی و جغرافیایی آنها، به دلیل اعتقاد مسلمانان به توحید و وحدانیت الهی، در سرتاسر جهان سر کرده و در جلوه‌های متفاوتی ظهور یافته و این همه، به تمدن اسلامی در نقطه نقطه این جهان پهناور هویت بخشیده است.

پوتراجایا، پایتخت اداری - سیاسی مالزی، که در هیئت یک باغ-شهر به‌عنوان یکی از زیباترین شهرهای جنوب شرق آسیا شناخته می‌شود، هویت خود را بیش از هر چیز دیگر، وام‌دار هنر و تمدن اسلامی است. شهری که می‌توان آن را مظهر افتخار ملی آن کشور و تجلی هنر و معماری مدرن اسلامی به‌شمار آورد. اما در میان تمام مظاهر و نشانه‌های هنری این باغ-شهر، مسجد پوترایا «مسجد صورتی» که با الهام از معماری ایرانی دوره صفویه روی رودخانه‌ای مصنوعی ساخته شده است، جلوه‌ای خاص دارد.

مالزی امروز مقصد مسافران بی‌شماری از سراسر جهان

برج های معروف دوقلوی مالزی

است. این دریاچه به‌عنوان مظهر زندگی، نقشی مهم در خنک کردن هوای منطقه دارد و به‌عنوان محلی برای ورزش‌های آبی مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین اولین دریاچه مصنوعی مالزی و بزرگ‌ترین تالاب آب شیرین ناحیه استوایی زمین به‌شمار می‌رود و با جذب رسوبات رودخانه، محیطی مناسب را برای زندگی انواع حیوانات دریایی فراهم کرده است. آب دریاچه پوتراجایا پیوسته با آخرین فناوری‌های روز کنترل و تصفیه می‌شود. دولت مالزی در سال ۱۹۹۵ تصمیم به ساخت این باغ-شهر می‌گیرد و با خرید ۴۶ کیلومتر مربع از زمین‌های ایالت سلانگور در ۲۵ کیلومتری پایتخت تجاری مالزی (کوالالامپور) بین فرودگاه بین‌المللی این شهر و کوالالامپور در میان جنگل‌های پالم (نخل) ساخت این شهر را آغاز می‌کند.

در مالزی هر زمان که صحبت از پوتراجایا و هویت نوین شهرسازی پیش می‌آید، از مرد بزرگی به نام **دکتر ماهاتیر محمد** هم یاد می‌شود، زیرا مردم مالزی موفقیت این طرح عظیم و بنیان نهادن پایتخت اداری مالزی را مدیون مدیریت

است که به‌دلیل توسعه صنعت گردشگری این کشور و ایجاد جاذبه‌های متنوع و گوناگون، آن را برای دیدن برگزیده‌اند. در این میان، ایرانیان، جایگاهی خاص دارند. علاوه بر مسافرانی که به قصد گردش و تفریح به این کشور سفر می‌کنند، علاقه‌مندان بسیاری نیز برای تحصیل، تجارت، سکونت موقت یا دائم و... این کشور را برمی‌گزینند. در این میان، جامعه کوچک ایرانیان در شهرهایی مانند کوالالامپور قابل توجه است.

پوتراجایا نام خود را از اولین نخست‌وزیر مالزی یعنی «تونکو عبدالرحمان» گرفته است. پوترا در زبان مالایی به معنای شاهزاده و جایا به معنای پیروزی و سعادت است. گردشگران مختلف از سراسر جهان و ایران که در پی نشانه‌های پیشرفت می‌گردند و علاقه‌مند به معماری شهری هستند، در سفر به مالزی حتماً سری هم به پوتراجایا می‌زنند. آب، درختان و سرسبزی از جمله ویژگی‌های این شهر است. یکی از خصوصیات ویژه پوتراجایا، دریاچه مصنوعی آن، به بزرگی چهارصد هکتار است که بین سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۰ میلادی ساخته شده

همان‌طور که اشاره شد، مساجد پوتراجایا، از جمله مسجد

پوترا که به دلیل رنگ صورتی مسحورکننده و جذاب آن به مسجد صورتی هم معروف است، جایگاهی خاص در معماری این شهر دارند.

معماری به کاررفته در مساجد و ساختمان‌های اصلی، مانند دفتر نخست‌وزیری، مسجد «تونکو میزان زین‌العابدین» یا مسجد آهنی و کاخ سلطنتی با الهام از نمادهای معماری اسلامی ایران، عراق، عربستان سعودی، یمن، اردن، سوریه و تاج‌محل هندوستان، تلفیقی هنرمندانه از فناوری‌های جدید روز معماری اسلامی به‌شمار می‌آید.

مسجد پوترا گنجایش ده هزار نفر را دارد و با الهام از معماری ایرانی دوره صفویه روی دریاچه‌ای مصنوعی ساخته شده است و تنها از یک ضلع به خشکی راه دارد. مناره‌های این مسجد برگرفته از مسجد شیخ عمر در بغداد و دیوارهای آن با الهام از ایوان شاه‌حسن در کازابلانکای مراکش ساخته شده‌اند. رنگ صورتی این مسجد با سنگ‌های گرانبه کف و درب‌های چوبی مسجد هماهنگ شده و جلوه‌ای متفاوت از دیگر مسجدهای معمول به آن داده است. بانوان نمازگزار، عبادت‌کنندگان و

بازدیدکنندگان از این مسجد باید با پوشش کامل در مسجد حضور یابند و به همین دلیل در کنار درب ورودی مسجد روی آویزهای تمیز و مرتب، مانتهایی با رنگ‌های شاد و بسیار تمیز در اختیار آنان قرار می‌گیرد و پس از بازدید، عبادت و دیدن زیبایی‌های درون این مسجد مسحورکننده، مانتهای تحویلی را برای خشک‌شویی و نظافت تحویل می‌دهند.

در یک روز پاییزی که هوای کوالالامپور با بارش باران صبحگاهی دلپذیرتر شده است به دیدار باغ-شهر پوتراجایا و مسجد پوترا می‌رویم. مسجد که روی دریاچه‌ای مصنوعی بنا شده است و جلوه‌ای خاص و مسحورکننده دارد. علاوه بر معماری بیرونی مسجد که بسیار زیبا و چشم‌نواز است درون مسجد نیز با بهره‌گیری از نمادهای معماری اسلامی به شیوه‌ای بسیار زیبا تزئین شده است. فرش‌هایی با رنگ‌آمیزی زنده و شاد، دیوارهای بسیار تمیز و تزیینات هنرمندانه، بوی عطر خاصی که در بسیاری از مساجد دیگر مالزی هم به مشام می‌رسد، سکوت و آرامش نمازگزاران و بازدیدکنندگان از مسجد، نوای دل‌انگیز قرآن و راهنمایان و خادمانی که هیچ سؤالی را بی‌پاسخ نمی‌گذارند، مسحورمان می‌کند. نکته قابل توجه دیگر، حضور نوجوانان، جوانان و حتی کودکان در این مسجد است. آن‌ها

منطقه برای فضای سبز با تأکید بر تقویت چشم‌اندازهای طبیعی بوده است که این امر در طراحی، ساخت و توسعه این شهر به‌خوبی مورد توجه قرار گرفته است.

به‌نظر می‌رسد مردم مالزی، اعم از شهروندان کوالالامپور، ساکنان پوتراجایا و دیگران به‌جا آوردن دو رکعت نماز شکر برای نعمات خدادادی و دعا برای سلامتی رهبران مدیر و مدبر خود را در مسجد زیبای پوترا هرگز فراموش نمی‌کنند. دیگر بازدیدکنندگان از این باغ-شهر زیبا و مسلمانانی که جلوه‌های تمدن اسلامی، آنان را به ذوق می‌آورد نیز، نمازشان را با عشق و شور به‌جای می‌آورند.

شاید بتوان گفت پوتراجایا که هویت نوین شهرسازی در مالزی را به نمایش می‌گذارد، محصول ژرفاندیشی، سخت‌کوشی، مدیریت و همدلی مردمانی است که با اتکا بر آموزه‌های دینی و اسلامی به آینده‌ای روشن می‌اندیشند.

دهکده‌های جهانی (جنبه‌های کارآفرینی و فرهنگی صنعت جهانگردی)

یکی از اصلی‌ترین راهبردهای صنعت جهانگردی، ایجاد درآمد از طریق جذب توریست برای فقرزدایی است. جهانگردی فرهنگی از طریق ارائه جاذبه‌های باستان‌شناسی، بناهای تاریخی، نمایش فرهنگ عامه، صنایع دستی و هنرهای نمایشی، تلاش می‌کند وجهه فرهنگی تمدن‌ها و قومیت‌های مختلف را در جغرافیای متنوع جهانی به نمایش بگذارد.

در کشور تایلند نیز، این شکل از جهانگردی و جذب توریست از اولویت‌های اساسی صنعت جهانگردی آن کشور به‌حساب

به‌صورت گروهی یا انفرادی در مسجد حضوری پررنگ و بانشاط دارند. در پرس‌وجویی که صورت می‌گیرد، درمی‌یابیم مسجد پوترا در مسیر مدرسه آن‌هاست و بسیاری از آنان نماز ظهر را در مسجد می‌خوانند، اگر وقت و حوصله‌ای داشته باشند از محوطه‌های بازی که در فضای زیرزمین و در نزدیکی مسجد قرار دارد استفاده می‌کنند، ناهار خود را در غرفه‌های فراوان غذا که در همان فضا وجود دارد، می‌خورند و سپس راهی خانه می‌شوند.

مسجد پوترا شاهکاری از معماری است که مانند نگینی در پوتراجایا می‌درخشد.

در نزدیکی مسجد پوترا، ساختمان دفتر کار نخست‌وزیر یا سری پرادنا قرار دارد که با گنبدی آبی‌رنگ بر بلندای تپه‌ای سرسبز قرار گرفته است. در معماری این بنای باشکوه نیز از معماری اسلامی مغولی، معماری رومی و معماری مالزیایی استفاده شده است. عموم مردم می‌توانند از این بنای شش طبقه در طول هفته (به‌جز روزهای تعطیل) بازدید کنند و از فراز آن، نگاهی به کل باغ - شهر پوتراجایا بیندازند.

در پوتراجایا می‌توان نشانه‌هایی از شاهکارهای معماری بسیاری از کشورها، از جمله ایران را دید. این شهر هشت پل بسیار زیبا دارد که یکی از آن‌ها به نام پل پوترا با الگوبرداری از پل خواجه اصفهان ساخته شده است. این پل عظیم، ۴۳۵ متر طول دارد و در سه طبقه ساخته شده است. طبقه بالایی آن که سطح اول پل را تشکیل می‌دهد، بلوار اصلی شهر به‌شمار می‌رود و با وسعت و مهندسی خاص خود، مهیای عبور و مرور است. طبقه دوم پل برای عبور قطار شهری یا LRT در نظر گرفته شده است و قطارهای زیبا و تمیز سریع‌السیر شهری در آن تردد می‌کنند. قطار شهری وسیله دسترسی مناسبی برای رسیدن از مرکز شهر به این باغ-شهر است.

طبقه زیرین پل نیز، دارای رستوران‌های مجهز است و به‌عنوان لنگرگاهی کوچک برای قایق‌رانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

همچنین پل‌های کابلی و معلق پوتراجایا بر فراز دریاچه مصنوعی شهر که محور آن مانند پیکانی، بی‌نهایت‌ها را نشانه رفته است، قله‌های پیشرفت فناوری پل‌سازی در مالزی را به نمایش گذاشته‌اند.

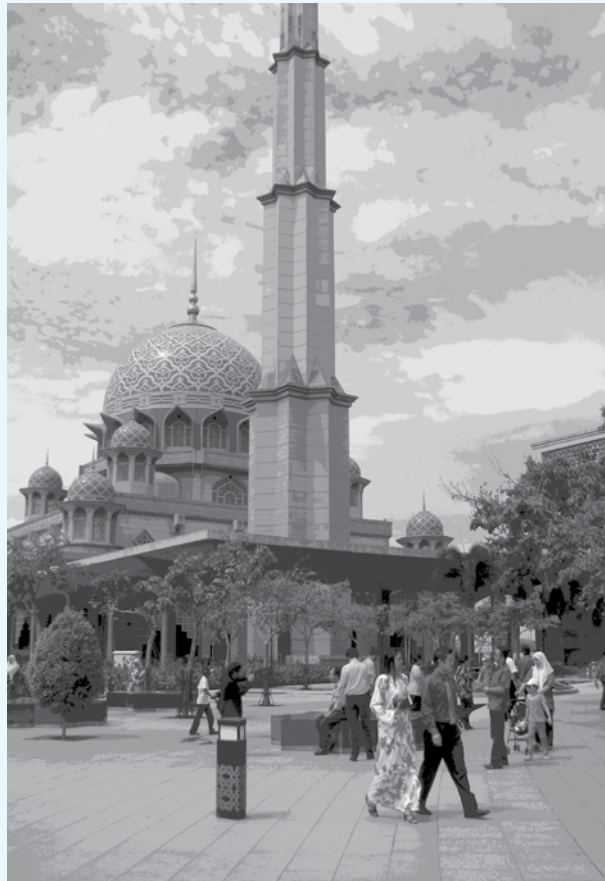
از آنجا که پوتراجایا به‌عنوان پایتخت اداری مالزی طراحی و ساخته شده است، تمام ساختمان‌های مربوط به وزارتخانه‌ها و مراکز اداری و برخی دانشگاه‌های مهم این کشور در این شهر ساخته شده و شهرک‌هایی نیز برای اسکان کارکنان دستگاه‌های اداری و عموم مردم تدارک دیده شده‌اند. مبنای طراحی شهری پوتراجایا بر اصل باغ-شهر و با تکیه بر حفظ حدود چهل درصد

بامبو، آثاری هستند که در این روستاها یا دهکده‌ها و به‌عنوان محصولی محلی تولید می‌شوند.

نکته قابل توجه در این میان آن است که جهانگردان این صنایع دستی را به‌عنوان سوغاتی می‌خرند و علاوه بر ایجاد درآمد، فرهنگ خاص آن مناطق را که با دقت و ظرافتی خاص در این آثار منعکس شده است، به سرتاسر جهان منتقل می‌کنند.

دهکده ظروف غذاخوری

آیوتایا، پایتخت سابق تایلند، مرکز تولید ظروف غذاخوری است. آیوتایا مرکز ورود اسلام به تایلند است. حدود چهارصد سال

مسجد پونورا از نمانام

می‌آید. کشور تایلند تلاش می‌کند با بهره‌گیری از بنیۀ بومی کشور و حمایت از صنایع بومی روستایی و اعطای اختیارات به انجمن‌های محلی، ضمن جذب گردشگران و جهانگردان، زمینۀ ارتقای سطح زندگی شهروندان خود را از طریق افزایش سطح درآمد و بهبود کیفیت زندگی آنان به لحاظ آموزشی، اقتصادی و بهداشتی فراهم آورد.

یک دهکده، یک محصول

یکی از طرح‌های اجرا شده برای رسیدن به هدف فوق، ترغیب روستاییان این کشور است تا با انتخاب یک محصول محلی، آن را به سطح استانداردهای موردنظر برسانند و مهارت‌های تولید آن را برای امکان ارائه در سطح جهانی افزایش دهند. در همین راستا کارهای دستی برجسته مربوط به هر منطقه انتخاب می‌شود و با عنایت به مصالح محلی، موقعیت جغرافیایی، تاریخ و سنت‌های آن منطقه برای ارائه به جهانگردان به تولید انبوه یا نیمه‌انبوه می‌رسد.

نمونه‌هایی از قبیل چترهای زیبای نقاشی شده، چوب‌های کنده‌کاری شده، ظروف سفالی، سرامیک پنج رنگ، ظروف نقره‌کار، ظروف غذاخوری، منسوجات دستی، آثار حصیری و

برج مخابراتی کوالا مالزی

قبل و زمانی که تایلند «سیام» خوانده می‌شد و آیوتایا پایتخت آن کشور بود، شیخ احمد قمی که یک مسلمان شیعه بود، به آیوتایا مهاجرت کرد و در سایه مدیریت و درایت خود، به دربار پادشاه سیام راه یافت و به یکی از مقامات عالی‌رتبه آن سازمان تبدیل شد. وی توانست با رسیدن به مقام «شیخ‌الاسلامی» مذهب شیعه اثناعشری را در تایلند پایه‌گذاری کند. از این رو بسیاری، تاریخ ورود اسلام به تایلند را ورود شیخ به این کشور می‌دانند. مقبره شیخ احمد قمی در دانشگاه تربیت معلم شهر آیوتایا، نشانگر تأثیر و اهمیت وی در تاریخ تایلند است و اطلاق واژه «چائوپرایا بوورن راج نایوک» به معنای شخصیت فوق‌العاده،

دهکده تولید چترهای سنتی

دهکده دیگر در منطقه ناکورنات چاسیما^۶ به تولید لباس‌های محلی و دست‌بافت با رنگ‌های درخشان معروف است. در نشست آپک^۷ که به میزبانی تایلند برگزار شد، لباس‌های رهبران شرکت‌کننده در این نشست در این منطقه تولید شد.

دهکده اشیای حصیری بامبو

بخش مرکزی تایلند، سرزمینی با سبک زندگی رودخانه‌ای است. رودخانه‌های مهم در جلگه‌ای به هم می‌پیوندند که محل رویش بامبو است. شهر آیوتایا در این منطقه که به‌عنوان میراث فرهنگی جهانی نیز ثبت شده است برای تولید وسایل، کیف یا اشیای حصیری شهرت دارد. علاوه بر آن، ساخت خانه‌هایی از بامبو و اقامت جهانگردان در خانه‌های محلی، سبب ایجاد جذابیت بیشتر و تولید درآمدهای دیگری برای افراد بومی آنجا شده است.

دهکده سرامیک‌های پنج‌رنگ

در بخش مرکزی و در نزدیکی شهر بانکوک، دهکده‌های معروفی وجود دارند که شهرت آن‌ها به‌دلیل سرامیک‌های پنج‌رنگی است که در این منطقه تولید می‌شوند. این سرامیک‌های

به او نشان‌دهنده جایگاه وی در این کشور است. در دوران جنگ در کشور تایلند، روستاییان آیوتایا به ساخت سلاح از آهن می‌پرداختند ولی امروزه با تغییر خط تولید سلاح، آن اشیای آهنی تبدیل به ظروف غذاخوری شده‌اند و با تغییر تکنیک‌های تولید، به‌ویژه از نظر مقاومت در مقابل خوردگی، زیبایی و طرح‌های متنوع، ظروف غذاخوری این منطقه علاوه بر صادرات، از سوی جهانگردان و بازدیدکنندگان مورد اقبال و استقبال قرار گرفته‌اند. دهکده آرانیک یکی از دهکده‌های تولیدکننده این محصول است.

دهکده حکاکی روی چوب

شمال کشور تایلند، موطن بسیاری از هنرمندان کنده‌کار یا اسلا^۱ است که شاهکارهای خود را بر قاب درهای معابد باستانی و مکان‌های فرهنگی بر جای گذارده‌اند. آثار دستی هنری و طرح‌های زیبای آن، این منطقه را به منطقه حکاکی روی چوب معروف کرده است. دهکده بان‌تاوایی^۲ در استان شیانگ، اولین دهکده توریستی است که دولت آن را توسعه داده است و محصولاتش از سطح محلی تا سطوح ملی و جهانی عرضه می‌شوند. تنها پس از گذشت یک‌سال از توسعه آن ۲۰ درصد به میزان جهانگردان و درآمد آن منطقه افزوده شد. در بسیاری از مغازه‌های این روستا تجارت الکترونیک جریان دارد و کارت‌های اعتباری بین‌المللی^۳ پذیرفته می‌شوند.

دهکده تولید کاغذ فیبر از درخت توت

روستای بوسانگ^۴ در میان روستاهای شیانگ می‌باشد که به تولید کاغذ از درخت توت معروف است. در این روستا، از فیبر درخت، نوعی کاغذ تولید می‌شود. روستاییان با عمل‌آوری این کاغذها، محصولات متنوعی از جمله کاغذهای کادویی، چتر و سوغات‌های مختلف می‌سازند و خریداران خوبی در میان بازدیدکنندگان از این روستا دارند.

دهکده ظروف سفالی و دست‌بافته‌ها

در شمال شرقی تایلند و در نزدیکی مرز کامبوج، از سنگ‌های منطقه برای ساختن قصرهای مهم مذهبی استفاده می‌شود؛ به‌علاوه این منطقه به تولید ظروف سفالی در شرق تایلند مشهور است.

دهکده دان‌کویان^۵ یک دهکده توریستی تولید اشیای سفالی است که ساکنان آن درآمدها را از راه تولید و صادرات این محصول به‌دست می‌آورند.

رنگی و جذاب در میان جهانگردان طرفداران بسیار دارد.

دهکده رنگری طبیعی لباس

آب‌وهوای جنوب تایلند گرم و مرطوب است و به سرزمین هشت ماه باران، چهار ماه آفتاب معروف است. روستاییان این منطقه با استفاده از گیاهان و میوه‌ها و با بهره‌گیری از رنگری طبیعی، اقدام به رنگ کردن لباس‌ها می‌کنند و این موضوع برای جهانگردان امروزی که به محصولات صنعتی علاقه‌ای ندارند و به دنبال تولیدات گیاهی هستند، جذابیت بسیار دارد.

در این میان، دولت تایلند تلاش کرده است با حمایت‌های برنامه‌ریزی شده خود، این دهکده‌ها را در تولید، بازاریابی، توزیع و گسترش محصولات خود یاری دهد. در حال حاضر، فهرست مفصلی از این گونه محصولات تهیه شده است و مسافرانی که به تایلند سفر می‌کنند با دیدن فیلم‌های ویدیویی در طول پرواز با این محصولات و مناطقی که تولید می‌شوند و طریقه دسترسی و تهیه آن‌ها آشنا می‌شوند. بسیاری از این محصولات در فروشگاه‌های مطرح اروپا و آمریکا نیز، عرضه می‌شود. از سوی دیگر، روستاییان آموزش می‌بینند تا با روحیات جهانگردان، قابلیت مذاکره و توصیف مراحل تولید کارهای دستی خود آشنایی پیدا کنند. آن‌ها اعتقاد دارند زمانی که افراد خارجی و جهانگردان به میزان وقت و مهارتی که در ساخت یک اثر دستی به کار گرفته می‌شود، آگاه باشند، با خوشحالی و بدون چانه‌زدن بر سر قیمت، بهای آن را می‌پردازند.

همچنین دولت هر ساله دهکده‌های نمونه را معرفی و تشویق می‌کند. بانک‌ها، شعباتی را در این مناطق افتتاح می‌کنند و روستاییان علاوه بر آموزش چگونگی بسته‌بندی و ارسال محصولات خود، وبسایت‌های ساده‌ای را برای تجارت اینترنتی ایجاد کرده‌اند.

یکی از اهداف مهم دولت در این طرح، مرتبط ساختن جهانگردی با فرهنگ و فاصله گرفتن صنعت جهانگردی این کشور از توریسم غیرفرهنگی است.

یک شهر، یک کشور (معماری شهری و جاذبه‌های گردشگری کوچک‌ترین کشور مستقل آسیا)

کشور سنگاپور که در منطقه جنوب شرقی آسیا قرار دارد، در سال‌های اخیر شاهد رشد چشمگیری در زمینه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، نانو و بیوتکنولوژی و نیز، سایر حیطه‌های صنعتی بوده و در سایه اتخاذ سیاست‌های اصولی و ریشه‌ای، موفقیت‌های فراوانی کسب کرده است.

این شهر - کشور چندملیتی در منطقه جنوب شرقی آسیا

هتل معالی (سنگاپور)

در تنگه مالاکا و بین اقیانوس هند و آرام واقع شده است. کشور سنگاپور که کوچک‌ترین کشور مستقل آسیاست از یک جزیره اصلی و شصت جزیره کوچک تشکیل شده است. شهر سنگاپور پایتخت این کشور و حکومت آن جمهوری است.

مساحت سنگاپور با جزایر کوچک‌ترش حدود ۶۲۰ کیلومترمربع است، ۴،۳۵۳،۸۹۳ نفر جمعیت دارد و زبان‌های رسمی آن، مالایی، چینی، تامیلی و انگلیسی است. اهمیت استراتژیک این کشور، موقعیت جغرافیایی آن است و به دلیل مرکزیت داشتن در راه‌های دریایی و هوایی اقیانوس‌های آرام و هند، صادرات و واردات منطقه شرق آسیا را برعهده دارد. این کشور که یکی از چهار شهر - کشور کنونی جهان به‌شمار می‌آید، از زمان استقلال در سال ۱۸۱۹ به یکی از پررونق‌ترین کشورهای جهان تبدیل شده و امروز، یکی از پرترافیک‌ترین بندرهای دنیاست.

آب‌وهوای این کشور گرم و مرطوب است و میانگین بارش سالانه در آن به بیش از ۲۲۴ سانتی‌متر می‌رسد. سنگاپور از لحاظ ذخایر معدنی، کشوری فقیر است، اما اقتصاد پویای آن با اتکا بر بخش‌های خدمات، تولیدات الکترونیکی و صنایع دستی، رشد و شکوفایی فراوانی داشته و این کشور را به یکی از ثروتمندترین مناطق دنیا تبدیل کرده است. این کشور با یک جاده ترانزیت به مالزی و دیگر نقاط جنوب شرقی آسیا مرتبط است.

سنگاپور را کشور قوانین یا به عبارتی «کشور جرایم» هم می‌شناسند. در محوطه هتل محل اقامت و در بسیاری از

برش و ساخت چتر در دهکده ای در تایلند

ساختمان مدرسه هنر سنگاپور

جایگاهی خاص و ویژه دارند. محلهٔ چینی‌ها و هندی‌ها و عرب‌ها در سنگاپور از مراکز مهم جذب جهانگرد و گردشگر است. ساختمان‌های این محله‌ها با استفاده از رنگ‌های شاد، زیبا و متنوع رنگ‌آمیزی شده‌اند و در این محله‌ها می‌توان نمونه‌ای کوچک از موقعیت تجاری و اقتصادی آن کشورها را مشاهده کرد. مواردی از قبیل فروشگاه‌های مواد غذایی، رستوران‌ها، صنایع دستی و مصنوعات رایج در کشورها، با سبک خاص و منحصر به فرد خود، تصویر یک کشور مستقل را به نمایش گذاشته‌اند. در محلهٔ هندی‌ها نمونهٔ بسیار دقیقی از سبک معماری و طراحی کشور هند دیده می‌شود و محلهٔ عرب‌ها نیز مقیاسی کوچک از تنوع، گوناگونی و وضعیت کشورهای عربی است. گل ارکیده نیز یکی از نمادهای کشور سنگاپور است. آن‌ها با احداث باغی ویژه برای پرورش این گل زیبا، انواع گل‌های ارکیده را در رنگ‌های مختلف پرورش می‌دهند. در این باغ، نام گونه و خصوصیات هر گل روی لوح‌هایی حک شده است.

اماکن عمومی، اطلاعیه‌هایی مبنی بر ممنوعیت انداختن زباله در کنار خیابان، انداختن آدامس، سیگار و... وجود دارد که همه حاکی از جریمه‌های سنگین برای این گونه موارد است. همچنین استعمال دخانیات و خوردن مشروبات الکلی در اماکن عمومی اعم از رستوران‌ها، فروشگاه‌ها، فرودگاه و... ممنوع است. استعمال دخانیات در این اماکن، جریمه‌ای تا هزار دلار سنگاپور به همراه خواهد داشت.

شاید بتوان سنگاپور را یکی از خوش‌نقشه‌ترین و تمیزترین پایتخت‌های جهان نامید. به نظر می‌رسد این شهر - کشور از همان ابتدا با یک مدل معماری شهری ساخته شده است. ساختمان‌ها به دلیل محدودیت‌های کنترل ترافیک هوایی نباید بیش از ۲۸۰ متر ارتفاع داشته باشند. ساختن بناهایی هماهنگ از جهت مدل و ارتفاع، افق زیبایی به این شهر بخشیده است. ساختمان‌ها عموماً دارای رنگ‌های روشن هستند و پهنای وسیعی از فضاهای سبز شهر را دربر گرفته‌اند.

حالا که صحبت از رنگ شد، بد نیست اشاره کنیم که رنگ، علاوه بر طراحی معماری شهری در زندگی روزمرهٔ مردم سنگاپور نیز، نقش و جایگاه مهمی دارد، به طوری که می‌توان این تنوع رنگ را در خوراکی‌ها، انواع غذاها، دسرها و شیرینی‌های متنوع آن مشاهده کرد و شاید بتوان رنگ‌های شاد و تند را نشانه‌ای از روحیهٔ گرم و مهمان‌پذیر و سرزندگی مردم آن دیار دانست. در طراحی و معماری شهری به محدودیت فضاهای شهری به خوبی توجه شده و به دلیل محدودیت ارتفاع در ساخت آپارتمان‌ها و برج‌ها، از کمترین فضاهای موجود به خوبی استفاده شده است، به گونه‌ای که حتی پشت‌بام هتل‌ها و ساختمان‌ها برای ساختن استخر و امکانات رفاهی، باغ‌های تزئینی و زیبا، زمین‌های تنیس و دیگر ورزش‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. در کشورهای شرق آسیا میوه «دوریان» یا میوهٔ فاجعه معروفیتی خاص دارد. معروفیت و شهرت این میوه به دلیل بوی بد آن است و به همین دلیل، بردن آن در اماکن عمومی ممنوع است، ولی این میوه در میان ساکنان این کشورها و بسیاری از جهانگردان به دلیل طعم خوشمزهٔ آن طرفداران بسیاری دارد. این میوه، میوهٔ بومی کشور سنگاپور است. سالن کنسرت و کنفرانس بزرگی در مرکز شهر، روی رودخانه به شکل این میوه ساخته شده است. جالب است بدانیم که این سالن کنفرانس مقبولیت جهانی دارد و بنا به شنیده‌ها، سالن‌های داخلی آن تا ده سال آینده از سوی مقامات محلی و دیگر کشورهای جهان برای برپایی همایش‌ها و کنفرانس‌ها رزرو شده است.

سنگاپور، کشوری چندملیتی است و اقوامی چون هندوها و چینی‌ها بخش بزرگی از جمعیت آن را به خود اختصاص می‌دهند و علاوه بر نقش‌های اجتماعی در طراحی و معماری شهری این کشور،

بازدیدکنندگان از این باغ زیبا می‌توانستند گل‌های ارکیده‌ای را که با طلا روکش شده بودند و به صورت گردن‌آویز و گل سینه عرضه می‌شدند، خریداری کنند.

افراد مشهور دنیا با پرداخت ۵۰۰۰ دلار سنگاپور می‌توانند برای یک دوره سی‌ساله گلی از گل‌های این باغ را به نام خودشان ثبت کنند. از جمله گل‌های ثبت شده می‌توان به نام‌های پرنسس دینا، مارگارت تاچر، آمیتا باچان و... اشاره کرد. به نظر می‌رسد دولت‌مردان سنگاپور با وجود برخورداری از یک اقتصاد پویا، جذب گردشگران و جهانگردان را نیز در اولویت برنامه‌های خود قرار داده‌اند، به گونه‌ای که از هر فرصتی برای جذب گردشگر استفاده کرده‌اند.

سنگاپور در زبان محلی «سینگاپورا» نامیده می‌شود که به معنای «شهر شیرها» است. یکی دیگر از نمادهای این کشور مرلیون^۱ یا پری دریایی، معروف به شیر دریایی است. آن‌ها مجسمه‌ای از این نماد را که به شکل یک شیر است به ارتفاع حدود ۳۵ متر ساخته‌اند و مردم و گردشگران می‌توانند با دریافت بلیت و با استفاده از آسانسور و رفتن به بالای مجسمه، تمام دورنمای شهر را مشاهده کنند.

جاذبه گردشگری دیگری که از مهم‌ترین مکان‌های تفریحی این جزیره به‌شمار می‌رود، چرخ و فلک بزرگی به ارتفاع حدود ۱۶۵ متر با ۲۸ اتاقک ۴ در ۷ متر است که «چشم سنگاپور» هم خوانده می‌شود.

در این چرخ و فلک عظیم که به آرامی می‌چرخد و حدود نیم‌ساعت مسافران خود را حمل می‌کند، می‌توان تمام سنگاپور و بخشی از سواحل اندونزی را دید. انواعی از این چرخ و فلک در لندن و مالزی نیز با نام «چشم لندن» و «چشم مالزی» وجود دارند.

در سنگاپور توجه به منابع طبیعی و بهره‌گیری از انرژی پاک، جایگاهی ویژه دارد. صنعت انرژی پاک متشکل از مجموعه‌ای از منابع انرژی، از جمله انرژی‌های خورشیدی و انرژی باد است و به شدت مورد توجه قرار دارد. در حال حاضر بیش از هشتاد درصد برق مصرفی سنگاپور در نیروگاه‌های گازی تولید می‌شود. براساس دورنمای تدوین‌شده برای بخش تولید انرژی پاک سنگاپور تا سال ۲۰۱۵ با تولید بیش از هفت هزار شغل جدید و نیز ارزش افزوده‌ای معادل ۱۷۰ میلیون دلار سنگاپور همراه شود.

سنگاپور محل فروش و عبور بیشترین قسمت نفت دنیاست. یکی از نکات مؤثر در امر توسعه و پیشرفت سنگاپور، توجه به منابع انسانی کارآمد و شهروندان مسئول بوده است، به گونه‌ای که از مهم‌ترین اهداف آموزشی این کشور، فراهم ساختن آموزش جامعه برای هر یک از شهروندان است.

از آنجا که لازمه پیشرفت سریع در علوم و فناوری وجود شهروندان آشنا به علوم پایه و دارای سواد علمی - فناوریانه

است، دولت سنگاپور تلاش کرده تا زمینه پرورش شهروندان خود را برای رسیدن به این هدف فراهم کند. نظام آموزشی آزاد و انعطاف‌پذیر سنگاپور، دنبال‌کننده سیاست‌های آموزشی اقتصادمحور و متمرکز بر رشد منابع انسانی است و آموزش علوم و فناوری برای دستیابی به سطح مطلوبی از تولید علم و رشد اقتصادی - صنعتی، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

از صنعت گردشگری به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صنایع این کشور یاد می‌شود. از آنجا که سنگاپور جدای از جزایر پراکنده آن، جغرافیایی محدود دارد، مسئولان گردشگری آن بلیت گردشگری ویژه‌ای را طراحی کرده‌اند که گردشگران می‌توانند سفری آسان را با بهای حدود هشت دلار در هر روز داشته باشند. برای مسافران به مقصد سنگاپور، گزینه‌های اقامتی زیادی برای اسکان از قبیل خوابگاه‌های ارزان، مهمان‌سرای جوانان، بوتیک هتل‌ها و هتل‌های پنج‌ستاره وجود دارد. از سوی دیگر، مردم سنگاپور اشتیاق و علاقه‌ای شدید به غذا و غذا خوردن دارند، به همین دلیل گاهی به شوخی از آن به‌عنوان یک ورزش ملی یاد می‌شود. غذاخوری‌های خیابانی و مراکز غذایی بی‌شمار، انواع غذاهای محلی و بین‌المللی را ارائه می‌کنند.

دوستداران هنر هم به سنگاپور به‌عنوان یک فرصت و موهبت می‌نگرند. موزه تمدن آسیایی، موزه ملی سنگاپور و موزه هنر سنگاپور بسیار دیدنی و مهیج‌اند. سنگاپور برای خرید نیز، مقصدی مناسب است. شهرهایی مانند هند کوچک، محله چینی‌ها، روستای باگیز و محله عرب‌ها سرریز از سوغات‌هایی هستند که می‌توانند هر سلیقه‌ای را پاسخ گو باشند.

و پایان سخن اینکه ملت جزیره‌نشین و جهانی سنگاپور که در نوک جنوبی شبه‌جزیره مالایا واقع شده است، می‌تواند الگویی برای توسعه سایر کشورها باشد. سنگاپور، کشوری کوچک در قامت شهری بزرگ است که خوب زندگی می‌کند.

پی‌نوشت‌ها

۱. Sla
۲. Ban Tawai
۳. Signage
۴. Bosang
۵. Dan Kwian
۶. Nakhonrat Chasima
۷. APEC
۸. Merlin

منابع

1. "From Local to Global: Thai Handicrafts being linked Tourism", Dr Sasilhara Pichaichannarong, Deputy Permanent secretary, Ministry of Tourism and sports of Thai land.
2. <http://www.sgbox.com/singaporeeducation.html>
3. <http://singaporescience.sgbox.com>